

Maturitní témata z fyziky

1. POHYBY TĚLES Z HLEDISKA KINEMATICKÉHO

Základní pojmy, veličiny. Vztahy pro rovnoměrný pohyb, rovnoměrně zrychlený a zpomalený pohyb, rovnoměrný pohyb po kružnici, kmitavý pohyb. Grafy závislosti rychlosti a dráhy na čase.

2. POHYBY TĚLES Z HLEDISKA DYNAMIKY

Základní pojmy, veličiny. Newtonovy pohybové zákony. Hybnost, impuls síly. Dynamika některých jednoduchých pohybů - přímočarý rovnoměrný a zrychlený, rovnoměrný po kružnici. Zákon zachování hybnosti. Kinetická a polohová energie hmotného bodu. Tření. Dostředivá síla.

3. MECHANIKA TUHÉHO TĚLESA

Tuhé těleso, druhy pohybu tuhého tělesa. Moment síly, momentová věta, dvojice sil. Těžiště, rovnovážná poloha. Kinetická energie rotujícího tělesa, moment setrvačnosti.

4. MECHANIKA KAPALIN A PLYNŮ

Tekutiny, ideální kapalina a plyn. Tlak, Pascalův zákon, hydrostatický tlak. Archimedův zákon. Proudění kapaliny, základní pojmy. Rovnice kontinuity, Bernoulliho rovnice. Technické využití.

5. GRAVITAČNÍ POLE

Newtonův gravitační zákon, intenzita gravitačního pole, gravitační a tíhové zrychlení, tíhová síla. Pohyby v homogenním gravitačním poli - volný pád, vrh vodorovný a šikmý vzhůru, centrální gravitační pole, centrální gravitační pole Země. Kosmické rychlosti.

6. ZÁKONY TERMODYNAMIKY A JEJICH TECHNICKÉ VYUŽITÍ

Práce plynu. Stavová rovnice ideálního plynu. První věta termodynamiky. Děj izochorický, izobarický, izotermický a adiabatický, základní charakteristiky (zákon, p-V diagram, I.věta termodynamiky.). Kruhový děj, jeho účinnost. Druhý termodynamický zákon. Princip činnosti tepelných strojů (parní, vznětové, zážehové, reaktivní).

7. STRUKTURA A VLASTNOSTI PLYNŮ A KAPALIN

Model plynu. Polohová a kinetická energie molekul, vnitřní energie. Ideální a skutečný plyn. Kapalina, povrchová vrstva, povrchové napětí, kapilarita. Objemová roztažnost.

8. STRUKTURA A VLASTNOSTI PEVNÝCH LÁTEK

Struktura pevných látek, vnitřní energie. Krystalické a amorfí látky, krystalická mřížka a její poruchy. Druhy deformací pevného tělesa, deformace v tahu, Hookův zákon. Délková a objemová teplotní roztažnost.

9. SKUPENSKÉ PŘEMĚNY LÁTEK A JEJICH VYUŽITÍ

Teplota, teplo. Druhy skupenských přeměn. Tání a tuhnutí, anomálie vody. Křivka tání a tuhnutí. Sublimace, desublimace. Vypařování a var, kapalnění. Křivka syté páry. Fázový diagram. Užití v chladicím zařízení.

10. ELEKTRICKÝ NÁBOJ, ELEKTRICKÉ POLE.

Vznik elektrického náboje a jeho vlastnosti, Coulombův zákon, Intenzita elektrického pole. Práce v elektrickém poli, elektrické napětí. Vodič a izolant v elektrickém poli (permitivita, polarizace dielektrika). Kapacita vodiče, kondenzátory.

11. VEDENÍ PROUDU V PEVNÝCH LÁTKÁCH

Mechanismus vedení proudu v kovech. Pojem stejnosměrného proudu, technický směr proudu. Elektrické obvody, vodič, zdroj napětí, rezistor, větev, uzel. Ohmův zákon pro část obvodu a pro uzavřený obvod, vnitřní odpor zdroje. Sériové a paralelní zapojení rezistorů a zdrojů. Práce a výkon stejnosměrného proudu.

12. VEDENÍ PROUDU V KAPALINÁCH A PLYNECH

Elektrolytický vodič, elektrolyza. Technické využití. Chemické zdroje napětí. Vedení proudu v plynech, ionizace plynů. Samostatný a nesamostatný výboj v plynu, katodové záření, užití výbojů v praxi.

13. ELEKTRICKÝ PROUD V POLOVODIČÍCH

Pojem polovodiče, srovnání vodivosti polovodičů a kovů. Vlastní a nevlastní vodivost polovodiče. Diodový jev, jeho technické využití. Tranzistorový jev. Fotorezistor, fotodioda, LED dioda. Význam polovodičů v praxi.

14. STŘÍDAVÝ PROUD

Vznik a průběh sinusového proudu a napětí. Okamžité, maximální a efektivní hodnoty. Vlastnosti obvodu s R, s L, s C. Obvod L,C jako elektromagnetický oscilátor, užití. Práce a výkon střídavého proudu.

Třífázová soustava, rozvod., transformátor, elektrárna, přenos elektrické energie. elektromotory.

15. STACIONÁRNÍ MAGNETICKÉ POLE - Permanentní magnet, magnetické indukční čáry, magnetické pole vodiče s proudem, elektromagnet, magnetická síla, magnetická indukce, magnetické pole rovnoběžných vodičů s proudem, částice s nábojem v magnetickém poli (televizní obrazovka, hmotnostní spektrograf, urychlovače částic) magnetické vlastnosti látek (feromagnetické, neferomagnetické látky).

Magnetické materiály v technické praxi.

16. NESTACIONÁRNÍ MAGNETICKÉ POLE.

Elektromagnetická indukce, magnetický indukční tok, Faradayův zákon elektromagnetické indukce, vlastní indukce, Užití elektromagnetické indukce v transformátoru, generátoru (alternátor, dynamo).

17. KMITAVÝ POHYB

Kinematika a dynamika kmitající soustavy (kmitočet, výchylka, rychlost a zrychlení). Energetické podmínky. Vlastní a nucené kmity. Rezonance. Kmity tlumené a netlumené. Elektromagnetický oscilátor, srovnání s mechanickým (matematické kyvadlo, pružina).

18. MECHANICKÉ VLNĚNÍ A AKUSTIKA.

Pojem vlnění. Rychlost šíření, kmitočet a délka vlny. Vlnění příčné a podélné. Šíření vlnění. Odraz, ohyb, interference vlnění. Stojaté vlnění. Huygensův princip. Zvuk a jeho charakteristiky. Dopplerův jev.

19. ELEKTROMAGNETICKÉ VLNĚNÍ A ZÁŘENÍ

Srovnání elektromagnetického a mechanického vlnění a jejich šíření. Elektromagnetická vlna. Spektrum elektromagnetického vlnění a záření a vlastnosti jednotlivých typů, využití – rádiové a televizní vlny, mikrovlny, infračervené, viditelné, ultrafialové, rentgenové a gama záření.

20. OPTICKÉ ZOBRAZOVÁNÍ

Zákon odrazu a lomu. Zobrazení odrazem, rovinná a kulová zrcadla. Zobrazení lomem, čočky. Konstrukce obrazu, zobrazovací rovnice, zvětšení. Lupa, mikroskop, dalekohled.

21. VLNOVÉ VLASTNOSTI SVĚTLA

Teorie vývoje názorů na podstatu světla. Jevy dokazující vlnovou povahu světla: disperze, spektrum, interference, ohyb světla, polarizace. Atmosférická optika.

22.PRÁCE A ENERGIE

Pojmy práce, výkon, příkon a účinnost a vztahy mezi nimi. Kinetická a potenciální energie. Zákon zachování energie různých typů. Konvenční a alternativní zdroje energie a jejich využití v energetice.

23.KVANTOVÁ A ATOMOVÁ FYZIKA

Fotoelektrický jev (vysvětlení). Einsteinova teorie fotoelektrického jevu, fotony, energie fotonů. Dualismus vlna - částice, vlnové vlastnosti částic. Historie názorů na stavbu atomu. Bohrov model atomu, kvantová čísla, čárové spektrum, emisní a absorpční spektra spektrální analýza. Základní stav atomu, buzení a záření atomu. Lasery a jejich užití.

24. ATOMOVÉ JÁDRO A JADERNÉ REAKCE

Složení jádra. Jaderné síly a vazebná energie. Přirozená a umělá radioaktivita a její užití v praxi. Jaderná reakce - syntéza a štěpení jader. Řetězová reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna.

25. Sluneční soustava

Keplerovy zákony. Sluneční soustava - vnitřní planety, vnější planety, Země a její měsíc, planetky, meteory, komety. Slunce. Zatmění Slunce a Měsíce.